

Stilte voor de storm op kunstmestmarkt

'Weer bepalend voor KAS-seizoen'

Het is stilte voor de storm op de kunstmestmarkt. Boeren wachten af met aankopen en de handel heeft voorlopig voldoende KAS op voorraad. De mate van de hectiek op de KAS-markt hangt er van af of het een vroeg of laat voorjaar wordt, verwachten kunstmestleveranciers. „Het weer is bepalend voor het kunstmestseizoen.”

De kunstmestmarkt is een cyclische markt. Het verbruik van KAS (kalkammonsalpeter) gebeurt globaal tussen de maanden februari en juli, kunstmest wordt het hele jaar geproduceerd en gedistribueerd. De prijsontwikkeling op de meststoffenmarkt is het resultaat van vraag en aanbod, zegt Luuk Hagting, productmanager meststoffen bij Agrifirm Plant. „Er is op dit moment weinig tot geen marktwerking. Als er geen handel is, kun je ook niets zeggen over de

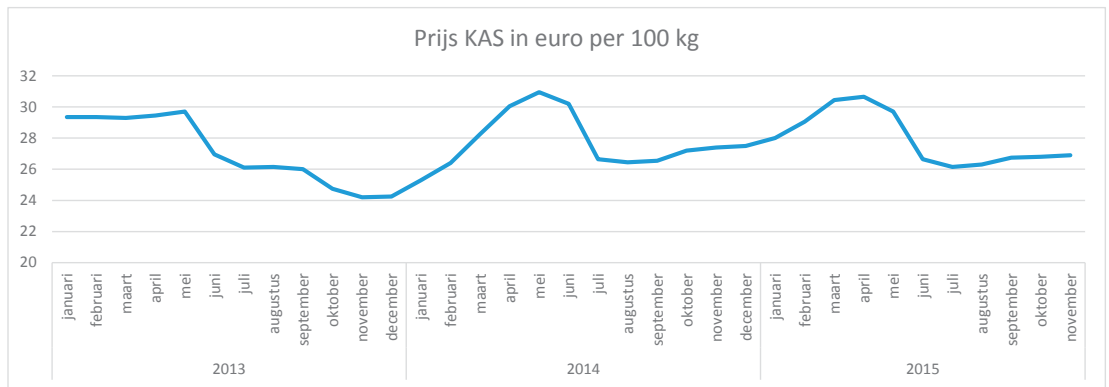
prijs”, verklaart hij de flauwte op de markt. Het bruto boerenprijsadvies van KAS ligt momenteel rond de 27,50 euro per 100 kilo.

Stabiele markt

Volgens René van der Laan, inkoper meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen bij ForFarmers, is de kunstmestmarkt redelijk stabiel. Dat blijkt ook uit de cijfers van het

LEI van de afgelopen drie jaar (zie grafiek). „De prijzen van meststoffen kennen jaarlijks ups en downs. Maar ten opzichte van vijf jaar geleden is de prijs van meststoffen niet echt gestegen of gedaald.” Van der Laan verwacht niet dat de lage brandstofprijzen effect hebben op de huidige KAS-prijs. „Er zijn veel factoren die invloed lijken te hebben op de prijs van bepaalde stikstofmeststoffen. Soms lijkt er een correlatie te zijn, maar soms ook niet. In al

Het is op dit moment rustig op de KAS-markt. Boeren nemen een afwachtende houding aan en leveranciers hebben voorlopig voldoende voorraad. „Maar als de vraag explosief toeneemt, is de kans groot dat de aanvoer van KAS de afvoer niet kan bijhouden”, waarschuwt René van der Laan van ForFarmers.

die gevallen kun je dus feitelijk zeggen dat er geen verband is. Vraag en aanbod hebben de meeste invloed."

Ook Joris Broekhuis, verkoopleider bij Triferto, ziet al maanden geen prijsverhoging op de KAS-markt. „De handel in KAS ligt op dit moment stil. Boeren wachten af; mogelijk heeft dat te maken met de krappe liquiditeit op veel melkveebedrijven. Ik vermoed dat, nu veehouders deze maand met hun bemestingsplan aan de gang gaan, de aankoop van kunstmest meer onder de aandacht komt. Hoewel ik niet in een glazen bol kan kijken, verwacht ik niet dat KAS goedkoper wordt dan de adviesprijs van 27,50 euro. Als het seizoen straks op gang komt en de vraag wordt groter, denk ik eerder dat de prijs met 1 of 2 euro per 100 kilo omhoog gaat."

Krapte door brand OCI

Na de brand bij OCI Nitrogen, op 5 november 2015, werd verwacht dat er krapte zou ontstaan op de kunstmestmarkt. OCI Nitrogen is een van de marktleiders van minerale meststoffen in Europa, met een productie van 2.300.000 ton minerale meststoffen, waarvan ongeveer de helft KAS. Businessmanager Wouter Simons van OCI Nitrogen wil niet zo veel kwijt over de brand en de gevolgen daarvan voor het productieproces. Hij zegt wel te verwachten dat de fabriek eind februari/begin maart weer kan draaien. „Maar dat betekent niet dat we vanaf dag één voorraad hebben. Het duurt even voordat we volop kunnen produceren."

Simons zegt dat het de laatste jaren vaker is voorgekomen dat een grote kunstmestfabriek in West-Europa een tijd stilstaat door storingen. In de afgelopen jaren betrof het hier fabrieken in Frankrijk, België en Duitsland. Dat geeft volgens hem het gevoel dat er al

enige jaren achtereenvolgende sprake is van een krapte op de KAS-markt. „KAS is de meest gebruikte kunstmest in West-Europa. Het wordt in bijna alle Europese landen geproduceerd. Europese kunstmestfabrieken zijn echter wat verouderd: er wordt wel regulier onderhoud gepleegd, maar de industrieën zijn door hun leeftijd storingsgevoeliger geworden. Nieuwe fabrieken worden tegenwoordig buiten Europa gebouwd, omdat kunstmest in landen als Noord-Amerika en Azië goedkoper kan worden geproduceerd."

Piekbelasting

Kunstmestleveranciers vinden het lastig te voorspellen of er krapte op de markt komt. In 2014 was dat wel het geval (vroeg voorjaar), in 2015 is er geen tekort geweest. Het enige dat op dit moment duidelijk is, is dat in Nederland nog maar zeer minimaal meststoffen zijn afgeleverd naar de eindverbruiker, zegt Van der Laan. „Als je weet dat de Duitse markt, een grote afnemer, ook nog maar minimaal voorraad heeft gevormd en er grote problemen zijn geweest in de productie bij OCI Nitrogen, dan word het wel wat zorgelijk." Als het voorjaar/groeiseizoen ook nog eens laat begint en de vraag explosief toeneemt, is de kans zeer groot dat de aanvoer van onder andere KAS de afvoer niet kan bijhouden, waarschuwt hij. „Dat kan leiden tot een vacuüm en daarmee tot een (tijdelijk) tekort."

Joris Broekhuis voorziet juist problemen bij een vroeg voorjaar. Niet zo zeer wat het aanbod van kunstmest betreft, maar wel op het gebied van de logistieke mogelijkheden om het product op tijd bij de boer te krijgen. „Er ligt voorlopig voldoende kunstmest op voorraad. Als iedereen tegelijk KAS wil hebben, krijg je echter een piekbelasting. Stel: op 10 maart gaat de zon schijnen. Dan wil iedereen

op 11 maart kunstmest strooien. Ik kan je nu al vertellen dat dat logistiek niet gaat lukken. Maar efficiënt bemesten is op tijd bemesten. Wij raden de boer aan ervoor te zorgen dat hij zijn kunstmest op tijd in huis heeft."

Broekhuis had sowieso verwacht dat er al meer doorzet van kunstmest naar de boeren had plaatsgevonden. Boeren hebben in het najaar weinig KAS in de voorverkoop gekocht, is zijn ervaring. „In een gemiddeld jaar zit er om deze tijd meer volume in de markt. Wat nu nog bij de leveranciers in de loods ligt, had normaal al bij de boer in de silo kunnen zitten." Of KAS 1 of 2 euro duurder of goedkoper wordt, mag wat hem betreft geen reden zijn om de aankoop uit te stellen. „Mocht KAS een euro goedkoper worden, dan scheelt dat op een silo van 10 ton 100 euro in aanschafkosten. Als je een of twee groeidagen mist, omdat je te laat bent met bemesten, praat je al snel over 1.000 euro. Alleen ziet de boer dat niet direct uit zijn portemonnee verdwijnen."

Zwakke euro, sterke dollar

Een mogelijke krapte op de Nederlandse kunstmestmarkt kan ook worden beïnvloed door ontwikkelingen op de wereldmarkt, zegt Luuk Hagting. Zo kan het weerbeeld in Noord-Amerika van invloed zijn op de stemming op de Europese KAS-markt. „De euro staat op dit moment relatief zwak tegenover de dollar (1 euro: 1,09 dollar). Dat betekent dat West-Europese kunstmestproducenten voor goede prijzen kunnen exporteren naar Noord-Amerika. Stel dat de KAS-prijzen in Amerika hard stijgen, dan kunnen Europese producenten voor de Noord-Amerikaanse markt gaan kiezen. Voor een buitenlandse boer wordt het relatief goedkoper in Europa meststoffen te kopen." ■

Blijft KAS in de toekomst nodig?

De Nederlandse landbouw gebruikt ongeveer 40 procent minder meststoffen dan in het midden van de jaren tachtig van de vorige eeuw – de hoogtijdagen van het meststoffengebruik. Reden hiervoor is onder andere het strengere milieubeleid, met aangescherpte bemestingsnormen en aandacht voor de circulaire economie. Door het efficiënt inzetten van organische en moderne meststoffen

en nieuwe bemestingstechnieken zullen nutriënten beter voor de plantgroei beschikbaar komen, luidt de verwachting. Desondanks blijft KAS of KAS Zwavel voor de eerste bemesting in de toekomst nodig, denkt Luuk Hagting. „Nederland kent goede (klimaat)omstandigheden om het gewas te laten groeien. We zijn steeds beter in staat gewassen met een hoge op-

brengst te telen. Als de politiek de gebruiksnormen nog verder aanscherpt, gooi je een mogelijk stukje toekomst weg. In Denemarken gaat de discussie al op om de stikstofnormen weer te verruimen. Uit Deense studies is namelijk gebleken dat het eiwitgehalte in tarwe en gerst de afgelopen decennia is gedaald." Ook in België gaan geluiden op om de stikstofgebruiksnormen voor graan te verruimen.